

Analýza situace na řecko-turecké hranici

- CZ24 News | 9. března 2020

EU: Adam Votruba se ptá na to, zda poslední vývoj kolem migrace, využívané nyní nepokrytě jako politická zbraň, povede k obratu v evropské migrační politice.

Situace na řecko-turecké hranice je událostí kvalitativně nového druhu. Je to poprvé, kdy nelze popřít, že masová migrace je využívána a zneužívána pro politické a strategické cíle. (Respektive poprvé v moderní historii, neboť podobné jednání najdeme i jinde, např. v době stěhování národů, v případě vybírání tributu za to, že neumožní průchod cizím kmeni přes své území.)

Z politického hlediska je zajímavá včasná reakce francouzského prezidenta Emmanuela Macrona, který slíbil pomoc při ochraně hranic Evropské unie. Je to zcela odlišné od toho, jak dříve reagovala Francie na počínání italské vlády. Na francouzské scéně došlo mezitím i k dalším posunům, které odstartoval skandál šestnáctileté Mily, již bylo vyhrožováno smrtí za to, že prohlásila islám za náboženství nenávisti. Ti, co stihli neplnoletou dívku odsoudit za podněcování nenávisti (ministerně vlády, představitelé francouzských muslimů), museli po reakci veřejnosti tak trochu „zařadit zpátečku“. Dívky se po několika dnech zastal i prezident. Krátce na to se Macron vymezil proti islámskému separatismu s tím, že kdo žije ve Francii, musí se řídit francouzskými zákony. Nepřímo tak přiznal existenci tzv. „no-go zón“, kterou mainstream a liberálně levicová média už po léta důsledně popírají. (Mimochodem, ve Francii už roky existují „citlivé městské oblasti“, které označují části francouzských měst s vyšším podílem sociálních problémů, včetně migrace).

Dokonce i Angela Merkelová se přiměla k prohlášení adresovanému migrantům, že hranice je tentokrát uzavřená.

Již při uzavření dohody s Tureckem bylo zřejmé, že je to krok špatným směrem. Odmítal ji tehdy např. rakouský ministr Sebastian Kurz. Politická logika spočívala v tom, že bylo potřeba zastavit migrační vlnu bez příslovečné ztráty kytičky. Evropské a zejména německé politické špičky se obávaly reakce médií v případě, že by přistoupily k tvrdé ochraně hranic. Rozhodly se proto zaplatit za „špinavou práci“ někomu jinému. Bylo to pokrytectví, které ovšem provází problematiku masové migrace dlouhodobě.

To, že Macron a Merkelová zaujali odlišné stanovisko než dříve, umožnil jednak pevný postoj řecké vlády a jednak skutečnost, že ze strany Turecka se jedná bezpochyby o akt vydírání. To, jestli Evropa dodržela, či nedodržela finanční závazky, nemá cenu příliš rozebírat, neboť navyšuje-li Erdoğan taxu, pak je toto hledisko irelevantní.

Někteří představitelé evropské administrativy si neodpustili poznámku, že krize vznikla kvůli tomu, že dosud nebylo přijato evropské řešení migrační politiky. V tomto duchu se vyjádřil např. předseda evropského parlamentu David Sassoli. (Kdo by si neřekl o navýšení moci, když se mu naskytne příležitost?) Zdá se však, že větší část voličů přerozdělovacímu systému, který se tu znovu vynořuje, nevěří, a to ani v zemích, které by na tom teoreticky vydělaly. Není daleko k podezření, že EU by posílala imigranty na různá místa Evropy tak dlouho, až by to všude připomínalo dnešní stav na řeckých ostrovech.

Tamní situace je v tuto chvíli mimořádně napjatá. Různé zdroje uvádějí, že na řeckých ostrovech jsou místními obyvateli napadáni představitelé zahraničních neziskovek. Zdroje blízké neziskovými organizacím hovoří o útočnicích jako o „fašistech“ a „ultrapravičácích“, což však může být účelové nálepkování. Pravdou je, že místní projevují svou nelibost a demonstrují proti novým detenčním

zařízením, přičemž určitě nejde (jen) o akce extrémní pravice.

Navzdory tomu, že proimigrační aktivisté ztratili záštitu vrcholných představitelů Francie a Německa, jejich kritika řecké vlády je poměrně ostrá. Například vedoucí Organizace pro pomoc uprchlíkům Martin Rozumek prohlásil, že Řecko porušuje mezinárodní právo, jestliže chce na jeden měsíc pozastavit udělování azylu. (Takto razantně se, pokud vím, nevyjádřila ani evropská komisařka Dunja Mijatovičová, která jinak řecké bezpečnostní složky kritizovala.)

Zajímavá je i reakce některých liberálně levicových médií. *Britské listy* ve svém prvním článku o situaci na turecko-řecké hranici vůbec neuvedly základní informace, co se stalo. (Chybí zde údaj, že Turecko záměrně poslalo několik desítek tisíc migrantů na hranice s cílem vydírat Evropskou unii. Chybí zde i další relevantní údaje pro posouzení situace, např. že většina nejsou uprchlíci ze Sýrie, ale migranti z jiných zemí.) Zmíněný web se ovšem hned od počátku zaměřil na jitření emocí a vyvolávání pocitu viny. Název příspěvku zní „Panika na řecké hranici: malé děti se dusí slzným plynem“ a přímé obvinění Evropy tu najdeme již na 2. a 3. řádku: „*Rodiče panikaři a snaží se pomáhat svým dětem, které se dusí slzným plynem. Slyšíte, jak lapají po dechu. Tohle je tvář lidskosti Řecka a lidskosti EU.*“

Podobné způsoby manipulace blokují racionální diskuzi o migraci už poměrně dlouho. Lidé, kteří vnášejí tento prvek do debaty, totiž zároveň odmítají mnohé z nejdůležitějších otázek. Jaký má mít masová migrace strop? Jak velké množství lidí je možno integrovat? Jak rozlišit uprchlíky od ekonomických migrantů a komu skutečně pomoci? Jak ochránit azylový systém před masovým zneužíváním pašeráckými organizacemi? Proč by měla EU tolerovat ilegální přechod svých hranic, pokud migrant přichází z politicky bezpečné země? Atd. atd. V neposlední řadě v souvislosti s dnešními výroky: Má země právo zastavit azylový systém, pokud se ocitne ve válečném konfliktu, nebo musí své hranice nechat i nadále otevřené?

Problémem je, že systém, který má někomu pomoci, musí být funkční, protože z podstaty věci nemůže poskytovat dobro bez hranic.

Momentálně to vypadá na možný obrat v migrační politice Evropské unie. Klíčovou osobou se může stát francouzský prezident Emmanuel Macron. Pokud by se za přísnější migrační politiku postavila Francie, pak by již Evropská unie nemohla pokračovat ve své pokrytecké hře na migrační vstřícnost bez hranic. Macron by z toho mohl vytěžit politické body pro sebe. Zůstává ovšem otázka, nakolik je jeho politický obrat míněn vážně a do jaké míry je motivován ohledem na další prezidentské volby. Každopádně se dá říct, že rouška spadla. Evropa si bude muset vybrat, jestli chce chránit své hranice, nebo ne. S dosavadní bezcharakterností skrývanou za předstíraný morální postoj už její vůdci příliš neuspějí.